

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM
2011-10-17
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
9687-11 E
Enhet 1:1

SÖKANDE

Rördesign i Göteborg AB, 556298-7452
Fiskhamngatan 4
416 52 Göteborg

MOTPART

Göteborg Energi AB
Box 53
401 20 Göteborg

SAKEN

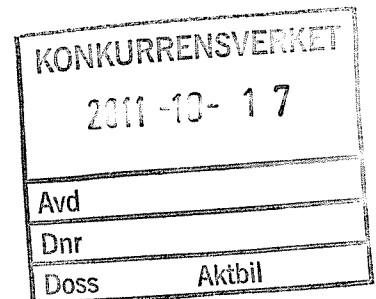
Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena
vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 108626

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 53197	Sten Sturegatan 14	031 - 732 70 00	031 - 711 78 59	måndag - fredag
400 15 Göteborg		E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se		09:00-15:00

BAKGRUND

Göteborg Energi AB (Göteborg Energi) genomför en upphandling avseende ramavtal av "Tekniska konsulttjänster" (dnr 10-0054). En kategori i upphandlingen – kategori 4 – avser konsult för rör-/mekanisk konstruktion. Upphandlingen genomförs med ett förhandlat förfarande enligt LUF.

Av tilldelningsbeslut meddelat den 29 augusti 2011 framgår att Göteborg Energi valt att teckna avtal med fem andra leverantörer än Rördesign i Göteborg AB (Rördesign).

YRKANDEN M.M.

Rördesign begär överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om såvitt avser kategori 4, samt anför i huvudsak följande. Då det i förfrågningsunderlaget angavs att ett antal referenspersoner skulle svara på frågor om hur samarbetet med respektive företag fungerat, kontaktade Rördesign ett antal av sina tidigare uppdragsgivare vilka samtliga lovade att ställa upp som referenser. Enligt förfrågningsunderlaget beräknades giltigt avtal vara klart den 20 maj 2011. Den 31 mars 2011 informerades bolaget av Göteborg Energi per e-post om att ett utskick skulle ske till angivna referenspersoner av ett frågeformulär. Bolaget informerade då referenspersonerna om att ett frågeformuläret skulle skickas ut någon gång från april 2011 till och med den första halvan av maj 2011. Frågeformuläret skickades dock inte ut förrän den 27 maj 2011, dvs. två månader efter att anbudsgivarna informerades om förfarandet. Anbudsgivarna gavs inte någon möjlighet att informera referenspersonerna om förseningen och om att svarstiden var mycket begränsad.

Frågeformuläret skickades av Göteborg Energi sen eftermiddag på fredagen den 27 maj 2011. Svar begärdes senast kl. 10.00 fredagen den 3 juni 2011. Vecka 22 år 2011 bestod av totalt tre arbetsdagar eftersom torsdagen den 2 juni var helgdag och fredagen den 3 juni var en ledighetsdag (kläm-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 3
9687-11 E

dag). Dessutom tillämpade flertalet av bolagets referenser en halv ledighetsdag den 1 juni. Detta medförde att referenspersonerna hade två och en halv arbetsdag på sig att svara och detta under en vecka där många personer tar ut ledighet. Tidsfristen måste därför vara att betrakta som snäv.

Resultatet blev att endast några av bolagets referenspersoner hade möjlighet att svara. Uteblivna svar berodde i något fall på en längre semesterresa, att referenspersonerna haft en hög arbetsbelastning och att de inte insett hur viktigt ett svar var för Rördesign i den aktuella upphandlingen. Rördesign själva har inte haft möjlighet att påverka svarsfrekvensen, eftersom bolaget inte informerades när utskicken gjordes. Svaren från referenserna har tillmätts en mycket stor betydelse vid tilldelningen av ramavtal och anledningen till att Rördesign förlorat upphandlingen beror på att referenspersonerna inte haft möjlighet att svara på det utsända frågeformuläret. Rördesign har inte getts möjlighet att komma in med kompletterande information eller beretts möjlighet att yttra sig i den pågående anbudsprocessen.

Rördesign vitsordar i och för sig att likabehandlingsprincipen tillämpats men ifrågasätter hur utvärderingsprocessen gällande referenstagningen har genomförts. Tillämpning av likabehandlingsprincipen kan inte heller försvara en undermålig utvärderingsprocess där rena tillfälligheter avgjort tilldelningen.

Upphandlingen har blivit tvivelaktigt hanterad från Göteborg Energis sida och att ett så viktigt avtal ska avgöras av en tredje part som saknar eget affärsintresse i upphandlingen är inte rimligt. I förfrågningsunderlaget har inte angetts när frågeformuläret skulle skickas ut och Rördesigns referenspersoner har därför inte haft möjligheten att ta detta i beaktande då de ställt upp som referenser. Utöver detta har Rördesign inte informerats om vilken tidsfrist referenserna haft eller vilka av referenserna som svarat och det har därför inte varit möjligt att påverka svarsfrekvensen hos referenspersoner-

na. Under utvärderingsprocessen har det således inte varit möjligt att svara för det lämnade anbudet.

Rördesign har mycket goda referenser inom Göteborgs Energis organisation för de uppdrag som tidigare genomförts. Eftersom Göteborgs Energi historiskt sett varit och fortfarande är en mycket viktig uppdragsgivare för Rördesign har företaget lidit skada av den situation som nu uppstått.

Göteborgs Energi anser att ansökningsprocessen ska avslås och anför i huvudsak följande. Upphandlingen har genomförts enligt de grundläggande principerna i LUF och även i övrigt i enlighet med LUF. Samtliga anbudsgivare har behandlats med iakttagande av likabehandlingsprincipen och upphandlingen har präglats av förutsebarhet och transparens. Såväl utvärderingen av inkomna anbud som därtill hörande tilldelningsbeslut har skett på saklig grund. Rördesign har inte lidit någon skada och har inte heller riskerat att lida någon skada. Om det förelegat brister i upphandlingen har bristerna i vart fall inte varit av sådan art eller omfattning att LUF åsidosatts.

Samtliga anbudsgivare har haft samma förutsättningar då referenstagningen skett på identiskt vis och alla anbudsgivare har haft samma möjlighet att välja sina bästa referenser. Göteborgs Energi erhöll inte svar från alla de referenser som Rördesign hänvisat till och detta har påverkat den poängsättning som avgjort tilldelningen. Kriteriet för referenser har viktats till 35 procent av den totala utvärderingen och detta har stått klart för anbudsgivarna. Det får även anses ligga i anbudsgivarens intresse att tillse att de referenspersoner som anbudsgivaren hänvisat till har möjlighet att svara på den upphandlande enhetens frågor. Den tidsfrist som angetts för referenspersonerna kan inte anses ha varit för snäv.

DOMSKÄL*Tillämpliga bestämmelser*

I 16 kap. 5 § LUF anges följande. Om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LUF eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

LUF innehåller inga detaljerade bestämmelser om hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat eller hur en utvärderingsmodell ska vara konstruerad utöver vad som kan sägas komma till uttryck i de allmänt hållna bestämmelserna om krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens. Av rättspraxis framgår att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att utvärderingsmodellen är så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat (se RÅ 2002 ref. 50).

Utredningen

Av förfrågningsunderlaget punkt 2.4.3 "Värderingsgrunder vid prövning av anbud" framgår att Göteborg Energi använt följande utvärderingskriterier med angiven inbördes viktning.

- Timarvode 55%
- Referenser 35%
- tillgängliga resurser och inställetid 10%

Göteborg Energi har i samma punkt i förfrågningsunderlaget uppgett att referensfrågor skickas ut med e-post och att några påminnelser inte kommer att skickas.

I förfrågningsunderlaget punkt 7.2.3 "Referenser" har Göteborg Energi angett bl.a. att leverantören om möjligt ska ange totalt fyra olika bolag som referenser med en referensperson per bolag från aktuell typ av tjänst. Vidare har angetts bl.a. att bedömning av referenser sker utifrån svar lämnade på ett antal frågor om hur anbudsgivaren utfört tidigare tjänster, vilka skickas i formulär till uppgivna referenspersoner. Det anges att antalet svar och deras poängsättning av relevanta frågor ligger till grund för poängen.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att det av förfrågningsunderlaget framgår tydligt hur referenstagningen skulle gå till. Annat har vidare inte framkommit än att inhämtandet av uppgifter från referenspersoner gjorts på samma sätt för samtliga anbudsgivare och att de således haft samma förutsättningar i detta avseende.

Villkoren i förfrågningsunderlaget innebär att det ankommit på en anbudsgivare att bära risken bl.a. för att dess angivna referenspersoner inte svarade på Göteborg Energis frågor. Detta förhållande kan i sig inte anses stå i strid med bestämmelserna i LUF.

I målet har framkommit att Göteborg Energi den 31 mars 2011 informerade anbudsgivarna inför att referenstagningen skulle ske. Visserligen kunde det ha varit till fördel för anbudsgivarna för eventuell kontakt med referenspersonerna om Göteborg Energi därvid hade preciserat tidpunkten för referenstagningen och angett referenspersonernas svarstid. Av samma skäl kunde det ha varit till fördel för anbudsgivarna om Göteborg Energi alternativt hade informerat anbudsgivarna när frågorna till referenspersonerna faktiskt skickades. Att så inte skedde, liksom det förhållandet att frågorna

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 7
9687-11 E

till referenspersonerna skickades först den 27 maj 2011, kan emellertid enligt förvaltningsrättens mening inte anses innebära att Göteborg Energi agerade i strid med LUF.

Vad därefter gäller referenspersonernas svarstid konstaterar förvaltningsrätten att det inte finns några särskilda föreskrifter i LUF som är tillämpliga i detta avseende. Därmed får anses gälla att en upphandlande enhet kan välja svarstid så länge den valda tiden inte innebär ett brott mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LUF.

De aktuella frågorna till referenspersonerna skickades per e-post av Göteborg Energi på fredagen den 27 maj 2011, med begäran om svar senast fredagen den 3 juni kl. 10.00. Rördesign har obemött anfört att utskicket gjordes sent på eftermiddagen den 27 maj. Att utskicket gjordes så sent på arbetsdagen att frågorna i praktiken var tillgängliga för referenspersonerna först påföljande arbetsdag, har emellertid inte visats.

Rördesign har anfört att en anledning till att svar från bolagets referenspersoner uteblev var att de hade en hög arbetsbelastning och att de inte insåg hur viktigt ett svar var. Sådana förhållanden kan enligt förvaltningsrättens mening inte läggas till grund för att den aktuella svarstiden skulle vara för kort. I övrigt anser förvaltningsrätten att svarstiden, även med beaktande av att en helgdag och en s.k. klämdag inföll under denna, måste anses ha varit tillräcklig för att ge referenspersonerna en rimlig möjlighet att hantera begäran.

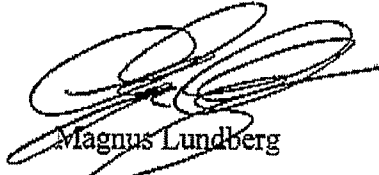
Sammantaget finner förvaltningsrätten alltså att Göteborg Energi inte förfarit i strid med LUF genom det sätt på vilket referenstagningen genomfördes. Vad Rördesign anfört i övrigt, bl.a. om lämpligheten av att en tredje person utan eget affärsintresse kan påverka utgången i upphandlingen, föranleder ingen annan bedömning beträffande upphandlingens förenlighet med LUF. Ansökningen ska alltså avslås.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 8
9687-11 E

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/ 1 B LOU)

Magnus Lundberg
Ff rådmän

Föredragande i målet har varit Fredrik Axling.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original satat uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU